

TÄNA LEHES

Tagasipilk möödunud 2004 aastasse

Puhja vald arvudes

Volikogu tööst detsembris

Konkurss AASTA INIMENE 2004

OÜ Revo Veevärk uued vee- ja kanalisatsiooniteenuste hinnad

Teade

lapsevanematele
puuetega inimestele
ja nende hooldajatele

Hooldajatoetust hakkab maksma kohalik omavalitsus

Muudatused toimetulekutoetuse määramisel

Ravimite piirhinnad alates 2005. aastast

Represeeritute toetused 2005

Märtsist täpsustub rehabilitatsiooniteenuse osutamine

Kaheteistkümnnes jõuluball

Kunstiringi laste Talvelaager

Jõulurõõm on punapalgne

Toimus jõululaat

Vana-aasta meenutusi

Kutse näitusele

Nõustamisteenus mittetulundusühingutele

Projektikonkurss küüditamisega seotud objektide ja arhiivide säilitamiseks

Õnnitleme

Uula Huvikeskus teatab

Seltsimaja annab teada

Austatud vallarahvas!

Heiki Rokka, volikogu esimees

Just äsja ületasime kunagi ulmelisena tundunud 21. sajandi viienda aasta alguspiiri. Tore on tõdeda, et uuel sajandil pole teostunud kunagiste ulmekirjanike väljamõeldised, vaid pigem on hakatud taas hindama esivanemate elutarkust ning tervislikku elulaadi ja elukeskkonda. Kasutades kohalikke ning Tartus ja Lõuna-Eesti teistes spordikeskustes pakutavaid võimalusi, tekib meie inimestel suurepärase võimalus lõõgastumiseks ning tervise tugevdamiseks.

Talvine keskkond viib mõtted juba suvesse. Peamiseks põhjuseks on asjaolu, et paljude meie valla inimeste eluolu sõltub suures osas suvisest ilmast. Märksõnadeks olgu: põllumajandus, turbatootmine, teenindus ja aiapidamine. Loodan väga, et saatus soosib meid sellel aastal kaheteistkümnne suurepärase ilmaga kuuks.

Tahan algavaks aastaks edu soovida ka kõigile meie õppuritele! Tähtsad on samaväärselt nii koolieelses lasteasutuses, põhikoolis, gümnaasiumis, kutseõppeasutuses kui ka kõrgkoolis omandata-

vad oskused ning teadmised.

2005. aasta üheks üleriigiliseks märksõnaks on sügisesed kohaliku omavalitsuse valimised. Rahval on taas võimalus avaldada toetust valla elus tähtsaid otsustusi langetavatele inimestele. Heameelt teeb asjaolu, et praegune volikogu koosseis on olnud väga koostöövalmis, arutlev ning lahendusi otsiv. Märkimisväärset hea on olnud ka vallavalitsuse ja volikogu koostöö. Suurt tunnustust väärivad valla allasutuste juhtide töötulemused! Edu ja kordaminekuid alanud aastaks!

Samuti tahan algavaks aastaks soovida edu ka meie valla häälekandjale! Kuna tegemist on Puhja valla lehega, siis on oodatud valla elanike aktiivne koostöö. Meie vallas toimub palju positiivset, mis väärrib tutvustamist laiemale üldsusele. Tänu internetis avaldatavale versioonile saab meie eluga tutvuda kogu maailm.

Õeldakse küll, et igauks on oma õnne sepp, kuid loodan, et ennekõike õnnestub meil alanud aastal saavutada häid tulemusi tänu koostööle ja üksteisemõistmisele.

Tugevat tervist, edukaid ettevõtmisi ja meeldivaid üllatusi algavaks aastaks!

*Härmarüüs
Foto Urmas Soots*

Tagasipilk möödunud 2004 aastasse

Vahur Jaakma, vallavanem

Austatud vallakodanikud! Puhja Vallavalitsus soovib teile edukat ja tegude-rohket uut aastat! Palju tervist ja õnne, rahu südameisse ja kodudesse!

Alanud 2005 aasta loeb oma esimesi päevi ja seetõttu on sobilik heita väike tagasipilk mööduva aasta tegemistele vallavalitsuses. Möödunud 2004 aasta oli tempokas ja esialgsete hinnangute järgi täitsime kõik valla eelarves ettenähtud tööd ja tegevused. Valla 20 miljonilisest eelarvest kulus investeeringuteks ca 2,5 miljonit krooni.

Olulisemad tegevused

Investeeringud hoonetesse – meie laste ja meie kõigi huvides

Suuremad tööd ja varade soetused tehti Puhja Gümnaasiumis 320 tuhande krooni eest (klassiruumide valgustuse renoveerimise lõpuspurt uues majas, söögisaali uus põrand, bussi liisimine) ja Puhja Lasteaias 500 tuhande krooni eest (tualettruumide ja rõdude kapitaalremont, soojaveesüsteemi ja elektriseadmete renoveerimine). Sellel aastal on lasteaiale tulemas euroopa raha 2,2 miljonit, millele lisandub valla omaosalust 550 tuhat krooni. Selle raha eest saadakse maja seestpoolt täielikult korjata teha. Lisaks sai Uula Huvikeskuse ja raamatukogu hoone uued ukсед-aknad ning korrastati maja välisilme 500 tuhande krooni eest, millest meie riigi ja Euroopa Liidu toetus oli 335 tuhat krooni. Tänavu on plaanis seal jätkata sisetöödega ca 1 miljoni eest, kus 90% rahast loodame saada Euroopa Liidu tõukefondidest. Renoveerimistöid tehti ka Puhja ja Ulila perearstikeskuste hoonetes (vastavalt 60 ja 64 tuhande krooni eest). Jätkub Puhja Seltsimaja parkla korrastamine. Ulila Keskuse saunas tehti kapitaalremonti 80 tuhande krooni eest. Tänavavalgustust laiendati ja remonditi Puhjas, Ulilas ja Uulas kokku 100 tuhande krooni eest. Puhja alevikus

paigaldati detailplaneeringu alale vee- ja kanalisatsioonitorustik, mis varustab seitset uut ehituskruunti. Torustikku pikendati edasi Kellani pumbajaama klientideni ja lõpuks saavad ka sealsed elanikud selle aasta alguses kvaliteetse joogivee.

Suvi lõhkus valla kruusateid

Möödunud suvel ja hilissügisel pööras vald erilist tähelepanu valla kruusateede remondile, kuna vihmane suvi oli lõhkunud täielikult mitmedki viimase piirini kulunud teed. Teede remondiks kulus kokku üle 300 tuhande krooni. Paraku on meie hinnangul kohalike teede remondiks vaja raha vähemalt viis korda rohkem kui hetkel saame selleks kasutada. Leiame, et riigi rahaline tugi omavalitsuste teede remondiks peaks olema suurem mitmetes kordades. Teede remontimist jätkatakse kindlasti kevadel esimesel võimalusel. Talviseks lumetõrjeks kulus 160 tuhat krooni.

Keskkonnaga ei mängita!

Möödunud aasta üheks kõige emotsionaalsemaks ja tegusamaks valdkonnaks oli ülevallaliste keskkonnaalaste ürituste läbiviimine. Üritustesse olid kaasatud õpilased-õpetajad gümnaasiumist ja lasteaiast, vallavalitsuse töötajad, koostööpartnerid meie vallast ja kauge-malt. Ürituste käigus likvideeriti valla territooriumilt kõik ebaseaduslikud prügimäed, käivitus jäätmete valiksorteerimine, osteti uusi prügikonteinereid, koolis ja lasteaias toimus rohkesti õpilasi ja lapsi harivaid keskkonnaalaseid tegevusi. Koostöös valmis valla infovoldik "Keskkonnaga ei mängita!". Voldikut paluti meilt kasutada näidismaterjalina ka vastava koolituskeskuse spetsialistide poolt. Kõik need keskkonnaalased tegevused said toimuda tänu Briti Suurstaatonna rahalisele toele 250 tuhande krooni ulatuses ja Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt lasteaiakeskkonnaprojektile eraldatud 20 tuhande kroonile. Üritused kulmineerusid 13. mail 2004 Puhja valla keskkonnapäeva-

ga, mida külastas ka Briti suursaadik hr Nigel Haywood. Oma järgmise päevaga dateeritud kirjas vallavalitsusele ütles suursaadik muuseas ka järgmist: "Täna Teid väga huvitava ja tore päeva eest Puhjas. Mul oli hea näha, et sellest keskkonnaüritusest võttis osa nii palju lapsi, kes näitasid üles suurt entusiasmi. Mind rõõmustas väga, et meie projekti käigus saavutatud on Puhja ja seda ümbritsevate külade elanike poolt hästi omaks võetud...". Vallavanemana on mul hea meel tõdeda, et meie kätte usaldati teise riigi maksumaksja raha ja et meie poolt ühiselt kordasaadetuga jääd ka rahule.

Muud olulist

Märkima peaks veel toetusi sporditegevusele, mis moodustas kokku 115 tuhat krooni, sealhulgas uute võrkpalli liivväljakute rajamine Ulilas ja Puhjas. Sporti toetame ka näiteks kooli eelarve kaudu. Lisaks õnnestus vallavalitsusel tagasi maksta kodanikele ühistatud vara eest tagastamata võlg kogusummas 100 tuhat krooni.

Kuigi Puhja Seltsimajas möödunud aastal erilist vallapoolset ehitustegevust ei toimunud, on hea meel märkida, et 2005 aasta riigieelarves on Puhja seltsimajale eraldatud 1 miljon krooni renoveerimistöödeks. Valla eelarvest lisandub sellele omaosalusena 200 tuhat krooni. Kuid maja täielikuks korrastamiseks on seda paraku napilt. 2006 aastal tuleb ehitusrahadid kindlasti juurde hankida, sest 2007 aastal soovime kõik ju tähistada meie väärrika kultuuriasutuse 100. sünnipäeva hästi remonditud majas!

Kõiki eelloetletud tegevusi on teostatud vallavalitsuse kavandamisel, organiseerimisel ja valla eelarvehendite arvelt, kuhu on lisandunud ka valla poolt kirjutatud projektidele eraldatud rahad. Lõppkokkuvõttes võib möödunud aasta saavutustega jääda rahule.

Vallavalitsus jätkab oma töid ja tegevusi ka käesoleval aastal kogu valla rahva hüvanguks.

Puhja vald arvudes

Juuli Sootla, registripidaja

Puhja valla elanike arv rahvastikuregistri andmetel seisuga 01. jaanuar 2005. a on 2480 inimest (01. jaanuaril 2004.a 2512 inimest).

Valla elanikest 1254 (50,5 %) on naised ja 1226 (49,5 %) on mehed

Valla elanike vanuseline jaotus on järgmine:

tööeas nooremad kuni 16. a

433 ehk 17,5 %

tööealised mehed (16. a-62. a)

828 ehk 33,4 %

tööealised naised (16. a-58. a)

670 ehk 27,0 %

pensioniealised mehed

172 ehk 6,9 %

pensioniealised naised

377 ehk 15,2 %

Elanike arv külades 2005. aastal

2005. aastal	2004. aastal
Puhja alevik	1095
Ulila alevik	347
Rämsi küla	266
Mõisanurme küla	176
Kaimi küla	89
Järvaküla küla	84
Mäeselja küla	70
Võsivere küla	62
Tännassilma küla	45
Teilma küla	41
Poriküla küla	35
Nasja küla	34
Ridaküla küla	34
Kureküla küla	28
Vihavu küla	27
Härjanurme küla	17
Võllinge küla	16
Saare küla	5
Palupõhja küla	4
Puhja vald (määratlemata)	5

Isikute rahvuse andmetel elab vallas 74 % eestlasi, 16,5% venelasi ja 9,5 % teisi rahvusi (ukrainlasi, soomlasi, valgevenelasi, 1 usbekk, 1 tšuvašš, 2 tatarlast, 1 moldaavlane, 1 lätlane, 1 leedulane, 1 komi).

Elanikkonna keskmine tihedus on 14,6 in/km²

2004. aastal registreeritud:

Sünde 14

Surmad 39

VOLIKOGU TÖÖST DETSEMBRIS

Viive Paltseri, vallasekretär

2004.aasta viimane volikogu istung toimus 29. detsembril. Istungi päevakord kinnitati esitatud kujul 5-punktilisena.

Esimesena oli arutusel Tartumaa maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu kooskõlastamine, mis teatavasti jäeti eelmisel istungil kooskõlastamata. Volikogu ja vallavalitsus tegi Tartu Maavalitsusele ettepaneku laiendada roheline võrgustiku ala Reku piirkonda. Tartu Maavalitsus otsustas Puhja valla ettepanekut arvestada ning seetõttu volikogu andis kooskõlastuse Tartu maakonna teemaplaneeringule.

Kinnitati ka vallavalitsuse poolt esitatud valla hallatavate asutuste struktuur ja koosseisud alljärgnevalt:

- Puhja Gümnaasium	koosseisuüksuste arv	67,95;
- Puhja lasteaed Pääsusilm	"	25,05;
- Puhja seltsimaja	"	4,5;
- Ulila Keskus	"	1,5;
- Uula Huvikeskus	"	2,0;
- Puhja raamatukogu	"	1,0;
- Ulila raamatukogu	"	1,0;
- Uula raamatukogu	"	1,0.

Järgnevalt leidis volikogu heakskiidu vallavalitsuse ettepanek riigi poolt koolilõuna toetuseks määratud eraldiste ülejäägi kasutamise kohta. Riigi vahendite arvelt kantakse vallale üldhariduskoolide 1 – 4 klassi õpilaste toitlustamiseks 10 krooni õpilase kohta. Kuna Puhja Gümnaasiumi toidupäeva maksumus on sellel õppeaastal 8 krooni (varem 7 krooni), siis tekkis rahaliste vahendite ülejääk, mida saab kasutada teiste klasside õpilaste toidupäeva maksumuse osaliseks tasumiseks. Arvestuste kohaselt on võimalik riigi vahendite jäägi arvelt tasuda 5 – 12 klassi õpilaste toidupäeva maksumusest 2,50 krooni käesoleva õppeaasta teisel poolel kuni õppeaasta lõpuni (10.jaanuar – 03.juuni). Taolise otsuse võttis volikogu ka vastu.

Volikogu otsustas kehtetuks tunnistada oma 31.jaanuari 2001.a. otsuse nr 3 vaba metsamaa erastamist taotlenud Liivi Männiste kohta ning lõpetada menetluse volikogu otsuse 26.09.2001.a. nr 43 lisa 2 jrk nr 8 all vaba metsamaa erastamist taotlenud Nikolai Solodoviga seoses viimase surmaga.

Volikogu lõppes piduliku koosviibimisega koos vallavalitsuse liikmete ja valla asutuste juhtidega meeldivas ning sõbralikus õhkkonnas, kus sooviti kõigile head vana-aasta lõppu ja jätkuvat head koostööd algaval uuel 2005. aastal.

VALLAVALITSUSE TEADAANDED

KONKURSS

Puhja Vallavalitsus kuulutab välja konkursi tiitlile AASTA INIMENE 2004. Ettepanekud koos põhjendustega esitada kirjalikult vallasekretärile hiljemalt 15.veebruariks 2005.a.

Vallavalitsus kehtestas Ulila alevikus OÜ Revo Veevärk poolt osutatavate vee- ja kanalisatsiooniteenuste uued hinnad järgmiselt:

- 1) veevarustuse teenuse hind 7,23 kr/m³ + käibemaks 18%;
- 2) heitvee ärajuhtimise teenuse hind 5,50 kr/m³ + käibemaks 18%.

Uued hinnad hakkavad kehtima 01.aprillist 2005.a.

TEADE LAPSEVANEMATELE

01.jaanuarist kuni 03.juunini 2005.a. tasub Puhja Vallavalitsus kõikide Puhja valla elanike registris olevate Puhja Gümnaasiumi 5.-12.klassides õppivate õpilaste koolilõuna maksumuse.

Puhja Vallavalitsus otsustas toetada ka Puhja valla elanike registris olevaid väljaspool valda põhikooli ja gümnaasiumi 5.-12.klassis õppivaid lapsi 539.-krooni ulatuses. Toetuse määramiseks palume neil esitada avaldus 20.jaanuariks 2005.a.

Hooldajatoetust hakkab maksma kohalik omavalitsus

Merle Tomberg, Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna peaspetsialist

2005. aasta 1. aprillist hakkab hooldajatoetust määrama ning maksma kohalik omavalitsus.

Selleks, et hooldajatoetust saaksid maksma hakata kohalikud omavalitsused, tunnistab Sotsiaalkindlustusamet esmalt kehtetuks senised hooldajatoetuse määramise otsused. Toetuse maksmise lõpetamisest teatab amet hooldajatele kaks kuud ette.

Pärast teate saamist tuleb puudega inimesel, tema eestkostjal või hooldajal pöörduda abi vajava isiku elukohajärgse kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja poole. Valla- või linnavalitsus korraldab abivajaja toimetuleku sotsiaalteenuste, -toetuste või muu abi osutamise kaudu.

Alates aprillist võivad hooldajatoetust saada ka tööl käivad inimesed. Ka hakkab hooldaja hooldamise lõpetamisel võrdselt tööl käinud inimesega saama töötü abiraha. Endiselt saavad hooldajad ravikindlustuse. Hooldajatoetust ei maksta raske ja sügava puudega inimestele.

Praegu saavad hooldajatoetust inimesed, keda kohalik omavalitsus on määranud raske või sügava puudega inimese hooldajaks. Neid on Eestis kokku ligikaudu 31 000. Toetuse suuruseks on sõltuvalt hooldatava puude raskusastmest kas 240 või 400 krooni kuus. 1. aprillist otsustab KOV toetuse suuruse. Selle maksmiseks annab riik omavalitsustele üle kogu raha, mis Sotsiaalkindlustusametil kulus hooldajatoetuse maksmiseks.

Hooldajatoetuse maksmise korra muutmine teeb abi paremini kättesaadavaks ning annab kohalikele omavalitsustele rohkem võimalusi hoolekande korraldamisel. Omavalitsused on inimesele lähemal ja see aitab neil paremini, efektiivsemalt ja kiiremini hinnata inimese toimetulekut ning abi vajadust.

Abi vajadused tuleks läbi mõelda

Enne sotsiaaltöötaja poole pöördumist tuleks puudega inimesel endal hin-

nata oma toimetulekut ning mõelda, millistes tegevustes tal abi vaja läheb. Ja kas tal on konkreetseid soovide, kuidas peaks olema abistamine korraldatud. Kaaluda tuleks, kas ja millist kõrvalabi saab anda oma pere. Omavalitsuse poole võib muidugi pöörduda ka üksnes oma abi vajadust kirjeldades ja oodata lahendustepanekuid sotsiaaltöötajalt.

Kui taotlus on kohalikele omavalitsusele esitatud, soovib sotsiaaltöötaja saada võimalikult palju teavet abivajaja ja tema vajaduste kohta. Selleks küsitleb ta inimest, tutvub tema elutingimustega ja uurib tema lähedaste arvamust. Taolist teabe kogumist ja olukorra analüüsi nimetatakse hooldusvajaduse hindamiseks.

Olenevalt sellest, millistes tegevustes puudega inimene täpselt abi vajab, võib teda abistada kas hooldaja, hooldustöötaja (koduteenused), isiklik abistaja või tugiisik. Uurida tasub ka kohaliku eritranspordi, abivahendite, näiteks häiresüsteemide, pimedate juhtkoera ning päevakeskuste ja teistes hoolekandeasutustes pakutavate teenuste kohta.

Kuna hoolekande valdkonnas pole nii palju raha, et vastu tulla taotleja kõikidele soovidele, siis peab sotsiaaltöötaja hindamistulemuste analüüsimisel arvestama, et pakutav abi tagaks vähemalt inimväärse toimetuleku.

Kohaliku omavalitsuse poolt pakutav abi on eelkõige kokkuleppe küsimus taotlejaga ning tulemus peab rahuldama mõlemaid pooli. Kui abi taotleja saab eitava vastuse või ei suudeta kokku leppida, siis võib abivajaja esitada vaide maavanemale. Maavalitsuses tutvutakse mõlema poole argumentide ja põhjendustega ning langetatakse otsus.

Kui puudega inimene pole kursis, milliseid toetusi ja sotsiaalteenuseid tema kodukohas pakutakse, siis nõustab teda sotsiaaltöötaja. Abi võib paluda ka näiteks sarnaste probleemidega inimeste eneseabigrupi algatamisel.

Sotsiaaltöötaja hindab abi vajadust

Enne sotsiaaltöötaja poole pöördumist on inimese tervislikku seisundit ja toimetulekut hinnanud juba nii perearst

ja kui ka arstliku ekspertiisi komisjon. Sellest aga ei piisa hooldamise kavandamiseks. Kuigi nimetatud komisjon määratleb kõrvalabi vajaduse, puudub neil teave, mille põhjal kavandada inimese toimetuleku parandamist.

Vahel on vaja puudega või eaka inimese tervisliku seisundi ja toimetuleku abi kavandamisel korraga mitme spetsialisti abi. Selliseid nn raskemaid juhtumeid hindab ja analüüsib rehabilitatsioonikomisjon. Vastava teenuse saamiseks tuleb puudega inimesel endal pöörduda Sotsiaalkindlustusameti poole. Rehabilitatsioonikomisjon töötab välja rehabilitatsiooniplaani ning sotsiaaltöötajal, kelle poole abitaotleja pöördub, on võimalik sellest lähtuda. Eakate inimeste hindamist viivad läbi ka vanemate inimeste probleemidega hästi kursis olevad geriaatrilise hindamise meeskonnad.

Puudega või eaka inimese enda roll nende hindamiste juures on anda enda kohta võimalikult palju objektiivset ja asjakohast teavet – ainult nii jõuavad spetsialistid soovitud hooldus- või rehabilitatsiooniplaanini ja abitaotleja sobiva abini.

Kui kohalikud omavalitsused on kehtestanud hooldajatoetuse määramise korra, peaksid puuetega inimesed huvi tundma, millistel tingimustel ja millises suuruses tema kodukohas hooldajatoetust makstakse.

TEADE PUUETEGA INIMESTELE JA NENDE HOOLDAJATELE

Kuna 1. aprillist 2005.a. lõpetab Sotsiaalkindlustusamet hooldajatoetuse maksmise ja hooldajatoetuse vahendid antakse üle kohalikele omavalitsustele, on vaja hinnata uuesti puudega isiku hooldusvajadus sotsiaaltöötaja poolt. Hooldusvajaduse hindamine toimub valla sotsiaaltöötaja poolt puudega inimese kodus. Oleks hea, et külastuse ajal viibiks seal ka põhiline abistaja.

Palume sügava puudega inimestel või nende hooldajatel jaanuaris eelnevalt kokku leppida kodukülastuse aeg sotsiaaltöötajaga telefonil 730 0646.

Muudatustest toimetulekutoetuse määramisel

Sotsiaalnounik Milvi Sepp

2005. aasta riigieelarve seaduse alusel on toimetulekupiiri alates 01. jaan. 2005 750.- krooni. Perekonna teise ja iga järgneva liikme toimetulekupiiri suuruseks on endiselt 80% perekonna esimese liikme toimetulekupiiri suurusest.

Toimetulekupiir:	1-liikmeline perekond	750.-
	2-liikmeline perekond	1350.-
	3-liikmeline perekond	1950.-
	4-liikmeline perekond	2550.- jne

Toimetulekutoetuse arvestamisel ei arvata perekonna sisetulekute hulka:

- ühekordseid toetusi, mida on üksi elavale isikule, perekonnale või selle liikmetele makstud riigi- või kohaliku eelarve vahenditest;
- puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstavaid toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus ja hooldajatoetus;
- riiklike peretoetuste seaduse alusel makstavat kolme- ja enamalapselise pere toetust;
- riigi tagatisel antud õppelaenu.

Seega alates 2005. a. 1. jaanuarist võetakse muudatusena toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse perekonna sisetulekuna ka riiklike peretoetuste seaduse alusel makstavad toetused, sealhulgas lastetoetused.

Üheks muudatuseks toimetulekutoetuse taotlemisel on kohustus esitada kirjalik loetelu toimetulekutoetuse taotleja enda ja tema perekonna kasutuses või omandis olevatest esemetest:

- kinnisasjad ja vallasasjadest eluruumid;
- sõidukid liikluseaduse tähenduses;
- väärtpaberid väärtpaberituru seaduse tähenduses.

Vallavalitsus võib jätta toimetulekutoetuse määramata:

- töövõimelisele 18-aastasele kuni vanaduspensioniealisele isikule, kes ei tööta ega õpi ja on rohkem kui ühel korral ilma mõjuva põhjuseta keeldunud pakutud sobivast tööst või osalemast tööturuteenusel või vallavalitsuse korraldatavas iseseisvale toimetulekule suunatud sotsiaalteenuses või õppeprotsessis;
- isikule, kellel endal või kelle eestkostetaval on õigus saada elatist, kuid kes keeldub elatise saamise kohta dokumenti esitamast või elatist sisse nõudmast;
- kui vallavalitsus leiab, et toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis olevad vallas- ja kinnisasjad tagavad temale või tema perekonnale piisavad elatusvahendid.

Vallavalitsus ei või jätta toimetulekutoetust määramata, kui toimetulekutoetuse taotleja ja tema perekonna kasutuses või omandis on üks aastaringiselt kasutatav eluruum ning elamiseks, õppimiseks ja töötamiseks hädavajalikud esemed.

Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 200 krooni.

Ravimite piirhinnad alates 2005. aastast

Katrin Pärigmae, Sotsiaalministeeriumi pressiesindaja

Küsige oma ravimi kohta arstilt ja apteekrilt!

Soodustuste laienemine

- Alla 4-aastased saavad ravimite loetellu kantud ravimeid ehk enamikke retseptiravimeid soodustuseprotsendiga 100. (Ravimi eest tuleb maksta omaosalustasu 20 krooni.)
- 4 – 16. aastased lapsed ja isikud, kellele on määratud töövõimetus- või vanaduspension, ning vähemalt 63-aastased kindlustatud isikud saavad 90%-lise soodustusega ravimeid, mis teistele on 75%-lise soodustusega.

Muudatused parandavad ravimite kättesaadavust vähemkindlustatud ühiskonnagruppidele.

Patsiendisõbralikum retsepti väljakirjutamise kord

- Arstid on kohustatud retseptile kirjutama üldjuhul toimeaine nimetuse
- Apteekrid on sel juhul kohustatud patsienti teavitama temale sobivatest ravimitest ja nende hindadest.
- Patsiendil on võimalus valida sobiva hinnaga ravim.

Piirhinna muudatused 2005. aastast

- Kui turul on kaks sama toimeainega ravimit, siis HK hüvitab odavama ravimi järgi.
- Kui turul on kolm ja enam sama toimeainega ravimit, siis HK hüvitab odavuselt teise ravimi järgi.

Nagu ka varasemalt – patsiendile tagatakse jätkuvalt üldjuhul kahe odavama ravimi hüvitamine ilma omaosaluse tõusuta. See võimaldab 2005. aastal kasutusele võtta uusi ravimeid 10 – 15 miljoni krooni ulatuses.

Eesmärgiks patsientide parem ravi.

- a t ü ü p i l i s t e antipsühhootikumide lisamine ja näidustuste laienemine
- sclerosis multiplexi ravi kättesaadavuse parandamine
- kroonilise hepatiidi ravimi soodusmäärade tõus 100%-ni

- epilepsia ravimi soodusmäärade tõus 100%-ni
- valuravimite väljakirjutamispiirangu laiendamine
- AIDSi imikutele mõeldud ravimvormi lisamine
- astmaravimi soodusmäärade tõus 75%-ni
- endometriooosi ravimi soodusmäärade tõus 75%-ni
- keemiaravijärgse iivelduse ja oksendamise vastaste ravimite soodustus
- reumatoidartriidi ravimi soodusmäärade tõus 75%-ni

Piirhind insuliinidele

- Piirhindade arvutamine insuliinidele viidi vastavusse ravikindlustuse seaduse ja piirhinna meetodika määrusega.
- Kõik insuliinide tootjad on teatanud ravimi hinna langusest kuni piirhinnani alates 01.01.05.
- Patsiendid maksavad jätkuvalt vaid 20 krooni omaosalustasu kõikide insuliini preparaate korral.

Patsientide teavitamine

- Apteekides on alates 12. jaanuarist saadaval ravimiinfoga voldik patsiendile
- Voldik on eesti- ja venekeelne.
- selgitab patsiendile kehtivaid soodusmäärasisid piirhinna arvutamise põhimõtteid
- toimeainepõhise retsepti korral patsiendi õigust küsida ka odavamalt ravimit jm

Kokkuvõtteks

- Piirhinna kehtestamine on üks parimatest võimalikest teedest kasutada raha otstarbekalt seal, kus võimalik.
- See annab raha kasutada innovatiivsete ravimite kompensatsiooniks, millel pole analooge.
- Patsiendil tõuseb omaosalus vaid siis kui patsient jääb edasi kasutama piirhinnast kallimat ravimit.
- Sobiva hinnaga ravimi leidmiseks on väga oluline patsiendi–arsti–apteekri omavaheline koostöö.
- Piirhinna kehtestamine tagab ravimite parema kättesaadavuse kogu Eesti elanikele.

Märtsist täpsustub rehabilitatsiooniteenuse osutamine

Marika Raiski, Sotsiaalministeeriumi meediaspetsialist

Mis muutub?

Selle aasta 1. märtsist jõustuva sotsiaalhoolekande seaduse muutmise seadusega reguleeritakse senisest täpsemalt rehabilitatsiooniteenuse osutamine.

Seadusega täpsustatakse rehabilitatsiooniteenuse eesmärki, sisu, kellel on õigus seda teenust saada, taotlemise kord, nõuded teenusele ja teenuse osutajale ning teenuse osutamise üle järelevalve teostamine. Samuti määrab valitsus kindlaks rehabilitatsiooniteenuste loetelu, hinnad ning selle, kui suure summa eest on ühel inimesel aastas õigus riigieelarvest rehabilitatsiooniteenust saada. Lisaks rehabilitatsiooniteenuse kulude katmisele on kavandatud hüvitada ka majutamise kulud rehabilitatsiooniasutuses ning osaliselt ka transpordi kulud, kui rehabilitatsiooniasutus asub väljaspool inimese elukohta.

Teenus ka alaealistele õigusrikkujatele

Riiklikult finantseeritud rehabilitatsiooniteenust võivad taotleda nii puuetega inimesed kui need, kes alles taotleavad puude raskusastme määramist. Lisaks puuetega inimestele on alaealiste komisjonidel alates järgmisest aastast võimalik rehabilitatsiooniteenusele suunata ka alaealisi õigusrikkujaid. Jätkuvalt osutatakse rehabilitatsiooniteenust 16-65-aastastele psüühikahäiretega isikutele, kelle töövõime kaotus on vähemalt 40%.

Kellel tasub pöörduda?

Rehabilitatsiooniteenusele on soovitatav pöörduda neil puuetega inimestel, kelle seisund ning vajadused on keerulised ehk nad vajavad korraga mitme eriala spetsialisti abi. Näiteks kui inimene vajab ainult koduhooldajat ning seda vajadust suudab hinnata kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja, ei ole põhjust rehabilitatsiooniteenust taotleda. Kui

aga kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja kogemusest taotleja seisundi ja vajaduste hindamiseks ei piisa, võib taotleda rehabilitatsiooniteenusele suunamist. Rehabilitatsiooniasutuses töötab inimesega vähemalt viieliikmeline erialaekspertide meeskond (psühholoog, arst, sotsiaaltöötaja, tegevusterapeut, õde, füsioterapeut, eripedagoog, logopeed, pedagoog või kutsenõustaja).

Teenuse sisu

Rehabilitatsiooniteenuse sisu võib jagada kolmeks. Esmalt hinnatakse inimese seisundit ja vajadusi, seejärel võimalusi (sh olemasolevaid teenuseid, toetusvõrgustikke, keskkonda jm), valmisolekut ja motiveeritust muutusteks, püstitatakse eesmärki ja kavandatakse tegevusi (teenuseid) selle saavutamiseks. Eesmärki püstitatakse inimese jaoks olulise muutuse saavutamiseks elamise, töötamise, suhtlemise, õppimise või mõnes teises valdkonnas. Hindamise kokkuvõtte, eesmärgid ja tegevused eesmärgi saavutamiseks pannakse kirja rehabilitatsiooniplaani.

Kuidas koostatakse kava?

Puudest tingitud funktsioonihäirete tõttu ei saa inimene jätkata elamist harjunud moel. Arusaamisel, et vanamoodi ei saa jätkata, arutletakse rehabilitatsiooniprotsessi käigus, milline peaks olema uus elukeskkond (kuidas korraldada isikliku elu igapäevatoiminguid, leida tööd jms). Millised on võimalused? Milline on inimese toimetulemise tase? Milliseid ressursse ta omab ja milliseid toetusvõimalusi ümbruskond pakub (toetavad teenused, lähedased, sõbrad)? Milline võiks olla võimalik ja soovitud elukeskkond? Mis takistavad sellise elukeskkonna loomist hetkel? Millised on võimalused (konkreetsed tegevused) takistuste kõrvaldamiseks? Kuidas tegevus ellu viia? Tulemuseks on elamine sobivas elukeskkonnas, kus isik tuleb toime võimalikult iseseisvalt ning on valmis otsima tööd ja minema tööle.

Kui rehabilitatsiooniplaan valmis, tuleb hakata seda ellu viima. Rehabili-

tatsioonimeeskonna liikmed abistavad plaani täideviimisel, nõustavad ja osutavad ka ise teraapiateenuseid, kuid väga oluline on inimese enda aktiivsus ja tahe oma elu muuta. Rehabilitatsioonimeeskond nõustab ka teenuste osutajaid.

Taastusravi finantseerib haigekassa

Oluline on teada, et kirjeldatud rehabilitatsiooniteenuse raames ei osutata ega finantseerita taastusravi ega muid tervishoiuteenuseid, nende eest maksab haigekassa tavapärasel korral. Sotsiaalhoolekande seadusega reguleeritava rehabilitatsiooniteenuse all on mõeldud eelkõige psühhosotsiaalset ja töö- ning kutsealast rehabilitatsiooni.

Kuidas teenust taotleda?

Kui puudega inimene soovib rehabilitatsiooniteenust, peab ta esitama taotluse oma elukohajärgsele pensioniametile. Taotluse vormi ja sellele lisatavate dokumentide kohta annab täpsemat teavet pensioniamet. Pensioniametis asuv arstliku ekspertiisi komisjon vaatab taotluse läbi ja positiivse otsuse korral saadab inimesele suunamiskirja rehabilitatsiooniasutusse koos rehabilitatsiooniasutuste nimekirjaga. Inimesel on võimalus ise valida erinevate asutuste vahel, kuid oluline on, et 21 päeva jooksul tuleb rehabilitatsiooniasutusega ühendust võtta (näiteks helistada) ja registreeruda. Rehabilitatsiooniasutus paneb inimese järjekorda ning teatab, millal ta võib kohale tulla või millal rehabilitatsioonimeeskond inimese juurde sõidab.

Teavet rehabilitatsiooniteenuste osutajate kohta on võimalik saada ka sotsiaalministeeriumi kodulehelt internetis www.sm.ee ning alates 1. märtsist ka majandustegevuse registrist sotsiaalkindlustusametile koduleheküljelt.

Juhul kui inimene ei ole osutatava rehabilitatsiooniteenuse või koostatud rehabilitatsiooniplaaniga rahul, võib ta esitada sellekohase vaide sotsiaalkindlustusametile, kes teostab järelevalvet.

Represseeritute toetused 2005

Katrin Pärngmäe, Sotsiaalministeeriumi pressiesindaja

Kes saavad soodustusi?

- 1. jaanuaril 2005 jõustunud seaduse kohaselt on okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isikud: genotsiidiohvid tõekspidamiste, varandusliku seisu, päritolu või usu tõttu vangistatud isikud võõrvõimule vastuhakanud vabadusvõitlejad küüditatud tööpataljonis olnud metsavennad kiiritus- ja tuumakatastroofi ohvid asumisel või kinnipidamiskohas sündinud lapsed

Soodustused tervisekulustele 2005

- Hambaravi, ravimite, visiiditasu, meditsiiniliste abivahendite maksumus – kokku kuni 1000 krooni.
- Taastusravi hüvitis, kui inimene saab vanaduspensionini või on üle 63 aasta vana – kuni 1000 krooni aastas.

Taastusravi hüvitamise muudatused

- Enam pole nõutav taastusravile saatekirja võtmine arstilt.
- Hüvitamisele kuulub pärast tasumist tšeki alusel nii ambulatoorselt kui stationaarselt osutatud taastusravi, seega pole oluline kas ravil viibiti sanatooriumis, haiglas või tervisekeskuses.
- 2004. aastal taastusravil käinutele, ilma SKA-st garantiikirja taotlemata, hüvitatakse kuni 500 krooni.
- Kui inimene ei soovi või tal puudub võimalus ise taastusravi eest maksta, siis esitab ta SKA-le avalduse ja talle väljastatakse garantiikiri selle kohta, et SKA maksab tema eest ise hiljem taastusravi osutajale kuni 1000 krooni.

Vähensid nõuded andmetele avaldusel

- Avaldus tervishoiteenuse/ravimi hüvitamiseks tuleb esitada ainult esimesel korral ja SKA saab sealt vajalikud andmed kätte.
- Järgmistel kordadel võib SKA-sse kohale viia või saata üksnes tšekid.
- Avaldus tuleb uuesti vormistada ainult juhul, kui sellel nõutud andmed muutuvad.

Vähensid nõuded tšekile

- Nõutud üksnes: tšeki väljastaja andmed, teenuse/ravimi nimetus, inimese

nimi ja isikukood, kuupäev.

- Inimesel on võimalus tšeki tagaküljele oma käega kirjutada nimi ja allkiri, kui tšeki väljastaja ei ole tšekile tema nime kirjutanud.

Sõidusoodustus

- Sõidusoodustuse taotlemiseks tuleb esitada avaldus ja hüvitamisele kuuluvad sõidupiletid.
- Sõidusoodustus makstakse välja SKA kaudu, pangakontole või posti vahendusel.
- Represseeritule hüvitatakse 50% osatud sõidupileti hinnast, kuid mitte rohkem kui 500 krooni kalendriaastas.

- Avalduse koos sõidupiletiga saab esitada ka posti teel.

Hüvitise taotlemise dokumendid

- Kõigi hüvitiste dokumente võib SKA-le esitada aastaringelt, kuid hiljemalt tasumisele järgnevale aasta 10. aprilliks.

Hüvitiste välja maksmine

- Kõik hüvitised makstakse välja hiljemalt dokumentide esitamise kuupäevale järgneva kalendrikuu jooksul kui dokumendid esitatakse hiljemalt kuu 10. kuupäevaks ning ülejäämise kuu jooksul, kui dokumendid esitatakse pärast 10. kuupäeva.

Projektikonkurss küüditamisega seotud objektide ja arhiivide säilitamiseks

Euroopa Komisjon kuulutas 18.12.2004 juba teist korda välja spetsiaalse projektikonkursi - "meetmed peamiste küüditamisega seotud objektide ja arhiivide säilitamiseks ja nende mälestuse jäädvustamiseks."

Toetatakse projekte, mis keskenduvad peamiste küüditamisega seotud objektide, mälestusmärkide ja arhiivide säilitamisele ja kaitsmisele, mis on püstitatud endiste koonduslaagrite asukohtades ja muudes kohtades, kus tsiviilisikud massiliselt kannatasid (projekti toimumine endise koonduslaagri asukohas pole iseenesest eeltingimus, lubatud on ka muud kohad, mis on kuidagi küüditamis(t)ega seotud). Lubatud tegevusteks on nt. näitused, tseremooniad, uurimistööd, arhiivide taastamine ja digiteerimine jms.

Siinjuures on oluline teada, et kajastada saab vaid sündmusi/küüditamisi, mis leidsid aset **perioodil 1930 - 8. mai 1945!** Sellest ajaperioodist väljapoole jäävatele sündmustele keskenduvaid projekte antud taotlusvooru raames ei rahastata.

Taotlejaks võivad olla (**eelkõige kultuuri valdkonnas tegutsevad**) **avaliku ja 3. sektori organisatsioonid** (MTÜd, sihtasutused), kes on registreeritud ühes EL liikmesriigis. Lisatingimuseks on, et taotleja peab olema registreeritud vähemalt 2 aastat (2-aastane tegutsemiskogemus). Erasektori ettevõtted taotlusi esitada ei saa.

Euroopa Komisjoni toetus projektile on **10 000 kuni 40 000 eurot**, aga mitte rohkem kui 75% projekti kogumaksumusest. Taotlusvooru kogueelarve maht on 800 000 eurot. Seega toetatakse umbes 20-25 projekti üle kogu Euroopa.

Projekt peab algama hiljemalt **1. juulil 2005** ja lõppema **30. juuniks 2006**.

Taotluste esitamise tähtaeg on **28. veebruar 2005**.

Kogu info on saadaval ka **Eesti Kultuuri Kontaktpunkti** kodulehel

<http://www.kul.ee/ccp>

Täpsem info, taotlusvooru originaaltekst ja taotlusvormid on saadaval aadressil: http://europa.eu.int/comm/culture/eac/other_actions/support_eur_org/part_en.html

Huvi korral kindlasti tutvuda taotlusvooru originaaltekstiga, mis on saadaval antud kodulehel inglise, prantsuse ja saksa keeles!

Karla Agan

628 2230

www.kul.ee/ccp

Kaheteistkümnes jõuluball

Kadri Kosk ja Natalja Iljina, abiturientid

Möödunud aasta 18. detsembril toimus traditsiooniline Puhja Gümnaasiumi abiturientide poolt korraldatud jõuluball, mille teemaks oli seekord Credo. Sanctus. Gloria. Ball oli üllatuserohke ja mitmekülgne. Traditsiooniliselt algas ball avavalsiga.

Tantsuks mängis Viljandist pärit bänd Kaleo, kes rahvale väga meeldis. Igal täistunnil pakuti külalistele erinevat meele-

Balli peremees ning perenaine – Mikk Järv ja Kadri Kosk

lahutust. Esinesid gümnaasiumi õpilased laulude ja klaverimänguga. Meie, abiturientid, kandsime ette luulepõimiku. Üles astus populaarsust kogunud noortebänd Dynamint. Tüdrukud olid tõesti tublid. Fantastilise etteastega said hakkama võistlustantsijad Martin Parmas ja Kaisa Oja. Balli üllatuseks kujunes vägev tule- ja trummishow Peeter Jõgiojalt.

Sellel aastal pandi esmakordselt oksonile võileivatort, mille ostis vilistlane Janno Jõesaar, kinkides edasi tordi oma gümnaasiumiaegsetele õpetajatele.

Üritus sai võimalikuks tänu meie suurepärasele abilistele – sponsoritele, õpetajatele, lapsevanematele ja klassijuhatajatele, kes aitasid meid nii nõu kui jõuga. Suur aitäh teile!

Esinevad võistlustantsijad Martin Parmas ja Kaisa Oja

Kutse näitusele

Kaja Udso, seltsimaja juhataja

10.- 14. jaanuarini on huvilistel võimalus külastada Puhja Seltsimajas näitust, mis võiks eriti meeldida loodushuvilistele. Tegelikult on tegemist lausa kahe näitusega. Esiteks Viljandimaa mehe Peeter Rohila topistenäitusega. Teiseks eksponeerime koostöös Soome Instituudiga Mika Turkia fotonäitust "Põdra elu". Kahe näituse koondpealkiri on "Mees tuli metsast". Näituse kujundjaks on meie kauaaegne koostööpartner Aime Vilu. Näitus on avatud kella 10 kuni 16.

Peeter Rohila (s. 1931). Elab Viljandimaal kauni Soomaa looduskaitseala metsade rüpes oma lapsepõlvkodus. Imekaunis paigas, kus metsaad kartulimaal ja metskitsed akna taga on üpriski tavaline nähtus. Jänestest ja mitmesugustest lindudest rääkimata. Pidas kaua aega Vastemõisa metskonnas autojuhi ametit. Ümbritsev on kujundanud tugevalt tema loomust ja õpetanud loodust vaatlema. Topiste valmistamist õppis kuulsa meistri Malkuse käe all. Materjali topiste valmistamiseks saab tavaliselt jahimeestelt. Ise jahimees ei ole, küll aga pillimees. Vastemõisa rahvas meenutab suure südamesoojusega piduõhtuid, kui Peeter veel kohaliku kapelli koosseisus löötsa mängis.

Mika Turkia (s.1972, Helsingi) põhjapõdrapiltidel saab see põhjamaine koduloom müstilised jooned. Lapimaal on põhjapõder igapäevase leiva teenimise vahend, Lõuna-Soomes tuleb tal aga vedada urbanistliku loodusigatsuse rasket rege. Turkia piltidel on loodus tükeldatud ja sobitatud lõuna esteetilise maastikuga. Lapimaa on soomlase jaoks omamoodi teispoosus - koht, millest unistada ja kuhu igatseda. Samas toodab see igatsus tänapäeva Lapimaale järjest enam disneylapse ja turistide karpkülasid.

Kunstnik Mika Turkia

Abituriendid luulepõimikut esitamas

fotod Kalju Tisler

Kunstiringi laste Talvelaager

Küllli Korol, õpetaja

Kohe pärast suurt jõulusaginat, kui peod peetud, päkapikud ära käinud, jõuluvana kingikott tühjaks saanud, 27. – 28. detsembril sai teoks Puhja Gümnaasiumi nooremate õpilaste kunstiringi Talvelaager. Oma õla pani laagri alla Kultuuriministeerium, kust saime rahalist tuge. Laager tegutses kooli ruumides. Tegelesime kunstiga, käisime Aura veekeskuses, mängisime ja isegi ööbisime koolimajas. Igati põnev ettevõtmine!

Esmaspäeva hommikul kell 9.00 avasime oma laagri. Põhiliselt olid laagrilisteks esimese klassi õpilased. Seetõttu oligi koolimajas ööbimine omamoodi eksootika ja katsumuski – kuidas saan hakkama ilma ema-isata, kodust väljas... Laagrirahvas kogunes vanemate toel – kotid ju tarvis kohale tarida ning ega's memme musigi ülearuseks osutunud – õigeaks kohale. Kotid-madratsid klassinurka paigutatud, asusime põhitegevuse kallale. Hakkasime valmistama salvrätitehnikas kujundatud linikuid. See polnudki nii lihtne, kui esmalt tundus. Küll oli lakk liiga paks, küll läks pilt kortsu või hoopistükkis katki. Oli mis oli, lõpptulemus sai ilus! Seejärel väike paus ning võtsime ette tekstiilimaali. Igaüks sai tekstiilivärvidega oma pildi maalida. Kodus võis sellest siis ema abiga näiteks padjakatte või seinapildi meisterdada. Igal juhul tulid tööd uhked välja! Jällegi paus – seekord pikem. Aega läks tarvis lõunaleibade ärasöömiseks. Lõunasöök oli meil kodunt kaasa võetud. Tõsi küll, moonakott sai tegelikult juba kohe päeva algul avatud. Nii maitsev oli ju omast kotist aegajalt pruukosti võtta.

Kõhud täis, ootas ees laagri põnevaim ettevõtmine – klassiõhtu veekeskuses Aura. Siinjuures liitusid meiega abijõuna Lisanna ja Joonase emad. Ikkagi kindlam tunne! Auras tuli veemõnude nautimisega oodata. Kõigepealt ekskursioon veekeskuse köögipoolele. Nägime, kus puhastatakse ja soojendatakse basseini vett, millised seadmed reguleerivad veetaset ja vee puhtust jms. Tegelikult tundus Aura „kõhus“ olek ühe suure soojade torude ja tünnide vahel

kõndimisena. Oli nii imelik mõelda, et meie peade kohal tegutses suur veepark ning et meie oleme selle kõige all. Nüüd järgnes oodatud osa – riidehoiukappide võtmed käes, võis riietuma minna. Kellel ujumisriided üll, tohtis minna lastebasseini juurde, kus lapsi ootas ujumisinstruktorist mängujuht Irina. Tema korraldas lastele mitmesuguseid veemänge. Hästi vahva oli hüigelsuure T-särgiga ühest basseiniotsast teise ning tagasi sumada. Seejärel tuli särk seljast koorida ning järgmisele selga saada. No see juba enam libedalt ei läinud! Järgmistes mängudes oli tarvis kummirõngas istudes aerutada, imelikul vahtplastist voolikul ratsutades basseinis sumbata, „kalamarja“ veest välja tuua. Viimane mäng oligi kõige populaarsem. Nimelt tuli basseini põhjast kummirõngaid välja tuua. Selleks oli aga tarvis sukelduda. Mängisime kohe mitu korda järjest läbi! Lõpetuseks andis Irina lastele juhtnööre puhuks, kui sõber või keegi teine sattub uppumisohtu ja kuidas teda ilma ise ohtu sattumata abistada. Viimaks ometi lubati lapsed veeparki! Oi seda lusti! Liutorud said „läbi sõidetud“, veevooluga kaasa ujutud, vesivoodis lamatud, mullivanni asustasime terve grupiga ära. Vann sai pilgeni mulistajaid täis! Veevoolus ujumine käis nii, et õpetaja oli keskel ning kõik teised haarasid siis kas õpetaja kätest või siis üksteisest kinni ning ring läkski lahti. Ikka uus ring ja jälle uus... Sekka käisime lastebasseinis sooja saamas. Aeg kulus märkamatu. Veel viimane ring, liug, vettekastmine ja tuligi asuda koduteele. Aura-keskus pani teelistele kingikoti maiustuste ja limonaadiga kaasa. Oi, kuidas kõhud tühjad olid! Õnneks ootas meid koolis tädi Asta laste endi poolt valitud õhtusöögiga – makaronid hakklihaga, salat, tee, saiake. Mis veel vahvam, olime sööklas ainsad sööjad, ei olnudki kedagi teist trügimas, käratsemas. Köögitädid hoolitsesid laste eest. Söömine oli pärast veepäeva hästi mõnus tegevus! Seejärel väike puhkepaus magamisasetel. Need said enne veeparki minekut ettenägelikult ära tehtud. Mõni pugese magamiskotti, mõni puhkas niisama...

Õhtul oli soovijatel võimalik oma särke kujundada. Teistel aga mängida

pikas koolikoridoris. Sai joosta, kulli ja hüppemänge mängida – tegevus, mis tavapäeval koolimajas rangelt keelatud. Klassiruumis aga vaikselt mängida. Nii hea oli, et mobiiltelefonid käepärast – võimalus emmega ühendust võtta, kõik ära rääkida, head ööd soovida. Ööooteks noosisime moosisai, Kersti ema valmistatud käharpa kooki, Aura küpsiseid, mandariine.

Jõudiski aeg põhku pugeda. See nüüd küll enam nii lihtsalt ei käinud! Kohe paar tundi võttis aega, enne kui viimased unised silma kinni said. Hämaras ruumis oli ju nii tore omavahel salajuttu rääkida, anekdoote vesta, lihtsalt nalja teha jne. Vahepeal ootelaua äärest mõni suutäis pöske pista jne.

Järgmine hommik tuli enamusele kangekondilistest laagrilistest kiiresti. Kõik väitsid, et ei maganudki üldse. Pesema, riidesse, sööma. Sööklas laudadel ootasid värskeltküpsetatud pannkoogid moosiga, võileivad, maitsev tee ja kohv. Mis sa hing veel ihata oskad! Pärast sööki tuli argisem ja igavam osa – laager ära koristada. Sellest taas klassiruumi kujundada. Vaat see osa oli juba viletsam osa – ei viitsi ju asju kokku panna, ja üldse ei tea, kuidas need enne küll kotti olid mahtunud... Nüüd sõtku või jalgadega koti otsas – tee, mis tahad, ei mahu ja kõik! Tegu oli, kuid asja sai! Kotid koridori seina äärde ritta ning veel pisut kunsti. Nimelt ootas ees ehete valmistamine. Kõigepealt pärlitest ja eelmisel päeval DAS-massist valminud hundi-kihvadest või hoopiski haihammastest käevõru. Seejärel nahast kaelaehet. Kui kõik ausalt ära rääkida, siis laskis 4/5 mehisemast laagriseltskonnast kohe pärast käevõru valmimist jalga. Ei olnudki abi tarvis, kotid kätte ja selga ning koju! Ülejäänutega hakkasime nahast kaelaehet valmistama. Toredad ehted tulid välja! Nahkrihmad valminud ripatsile jäid ootama oma valmimisjärge uue veerandi alguses.

Ja tulidki vanemad väsinud laagrilistele järele. Aeg koju minna! Küll oli emme armas, issi kallis, kodu kõige oodatud koht! Järgmise korrani, siis juba suvel ja telkides!

“Jõulurõõm on punapalgne ...

Kaja Udso, seltsimaja juhataja

... jõuluvana sajalalgne” - ütleb laulusalm. Detsembrikuus kuluks küll vist enamusele paar paari lisa jalgu ära, et kõike jõuda. Jõuabki tavaliselt. Hea, kui jõuab nii, et jõulurõõm selles kiiruses ära ei kao. Mõnikord kaob ka. Kuid ikkagi ootame ja loodame igal aastal uuesti, et seekord tulevad tõesti erilised jõulud – perekesked, jõulurõõmu, vaikuse, rahu, küünlasära ja lumega. Jõulutunde tekkimiseks püüdsime ka seltsimaja poolt veidi kaasa aidata. Mõned ilusad hetked õnnestus pildilegi püüda.

Uus aasta on käes. Aitäh kõigile heade tegude ja mõtetega inimestele, kes möödunud aasta kultuurielule oma panuse andsid!

foto Kaja Udso

Teist aastat toimub balletitrupi “Sinilind” jõulupidu hoopis õues grillimise ja kuuma teega. Muidugi käib tublidel tantsulastel külas ka jõuluvana, kellele salmi lugemisega ongi ametis Daina Kiseljova. Kuulavad koos jõuluvanaga (vasakult) Inga Konovalova, Laura Hämäläinen, Kristina Jürgenthal, Margit Laars, Kertu Moisto ja Cäroli Vardja.

Kõige aktiivsem on ikka meie vanem põlvkond. Neile toimus jõulupidu kohe detsembrikuu alguses. Jõuluvanalt ja päkapikilt Vaikelt lunastab lauluga kingitust Siiri Rehme.

Jõuluoetusajal oleme püüdnud pakkuda kuulamiseks elavat muusikat. Seekord kõlasid teisel adventil kaunid laulud noortelt lauljatelt ansamblist “4 Friends” koosseisus Kaia Käärna, Heleri Arumets, Kadri Kosk ja Triin Norman.

Vana-aasta meenutusi

Siiri Rehme, “Sügisõite” nimel

Sügisperiood algas seltsimajas toimekalt. Paljud ringid ja seltsid hakkasid jälle tööle pärast suvepuhkust. Seenioridel hakkas sügis rikkaliku söögipeoga ja laulu-tantsuga seltsimajas. Hiie küpsetas head saia, Kalju ja Elli töid omavalmistatud maitsvat kirsiveini. Teised aga muid suupisteid. Valla ja seltsimaja poolt oli palutud esinema Uuno Kaupmees oma saatjaga. Repertuaar oli mitmekesine ja rahvas nautis elavat muusikat. Laulud olid südantsoojendavad ja paitasid kõrvu. Kuulajad võtsid staari hästi vastu ja

muudkui nõudsid lisapalu.

Jõulupeo saatsid pensionärid mööda Valguta pillimeeste saatel. Poisid laulsid ja mängisid populaarseid lugusid. Jõuluvana oli samuti tasemel. Kinke jagus kõikidele, kes laulsid, salmi lugesid või keerutasid tantsuringi. Sügisõied esitasid samuti mõne vanaaegse tantsu. Kõikidel oli väga lõbus ja keegi ei läinud enne koju kui buss oli juba ukse ees. Valguta pillimehed kutsusid meid külla oma kodukanti. Nendel toimus seal raamatukogutöötajate kokkutulek. Nii me sõitsimegi sinna külakosti viima. Meid võeti soojalt vastu. Esinesime mitme tantsuga

ja Karmen luges omasepistatud luuletusi. Miralda laulis vahvat “Võrumaa” laulu. Veel esinesid seal Rannu seltsimaja kõhutantsijad. Värvilistes kostüümides särtsakat tantsu esitavaid tütarlapsi oli nauditav vaadata. Polegi need eestlased nii tuimad.

“Sügisõite” kollektiiv on tänulik vallavalitsusele transpordi eest, bussijuhtidele – Arville ja Peetrile – sõidutamise eest. Kajale ja Vaikele organiseerimise ja juhendamise eest.

Peame olema praegu kõik nii kurval ajal üksteise suhtes sallivamad ja leplikumad. Maailmas võidab ju headus.

Toimus jõululaat

Nelli Uustalu, Puhja Maanaiste Seltsi esinaine

*Puhja Maanaiste Seltsi agarad naised võtsid seekordse jõululaada korraldamise endi kanda. Hästi said hakkama! Pildile jäid (vasakult) Katre Pruusapuu, Tiit Kõnnusaar, Riin Massur ja väike Liisa koos ema Marin Laasiga.
Foto Kaja Udso*

See oli ühel hiliskevadisel seltsiliikmete kokkusaamisel, kui öeldi välja mõte: "korraldaks õige seltsimajas käsitöö jõululaada". Idee oli vastuvõetav ja teoks ta sai. 11. detsembril hommikul oli küll väike hirm ja peas keerlemas mitmed küsimused. Järsku on ainult üksikud müüjad? Võib-olla pole ei ostjaid ega müüjaid?

Hirmul polnud alust. Laada alguseks olid müüjad saali täitnud kenade töödega ja ukse avamist ootasid esimesed külalastajad. Üritus sujus ja kauplejad olid rahul. Eks oli ka väikesi mõõdalaskmisi, aga nüüd

on selge, mida järgmisel korral teisiti teha. Ütlen seda sellepärast, et enne kui uks viimaste ostjate järel sulgus, oli otsus valmis – järgmine laat toimub lihavõtte eel.

Toimekad naised ja mehed, pange pead tööle ja tehke mõtted teoks!

Tõdesime, et vana ütlus – ühtsuses peitub jõud – peab paika. Müüjaid oli kohale tulnud valla erinevatest paikadest. Täname, et tulite. Täname kõiki osavõtjaid. Loodame, et uudistajad – ostjad jäid ka rahule. Kohtume järgmisel laadal.

Mis juhtus Võrtsjärve konstaablipiirkonnas...

Alik Säde, vanemkonstaabel

08. detsembril varastati Puhja Gümnaasiumi riietusruumist mobiiltelefon Nokia 3200. Varguses kahtlustatakse alaealist Randot.

Ööl vastu 15. detsembril murti sisse Rannu vallas Kaarlijärve külas kahte garaaži.

01. jaanuari hommikul avastati Puhja ambulatooriumilt Eesti Vabariigi Riigilipu vargus. Politsei palub abi kodanikelt, kes võisid näha kella 01.00-08.30 vahel riigilipu vargust pealt. Palun võtke ühendust telefonil 518 9717. Politsei tagab vajadusel anonüümsuse.

01. detsembrist kuni 31. detsembrini 2004 korraldas politsei üle Eesti politseioperatsiooni Jõulurahu, mille eesmärk oli ohutu liikluse tagamine ja avaliku korra kaitse. Politseioperatsiooni käigus avastati 7 joo- bes juhti; 6 alaealist, kes olid tarbinud alkoholi; 16 alaealist, kes olid tarbinud tubakatooteid; 5 inimest ei kasutanud pimedal ajal helkurit ning avastati 3 muud liikluseeskirja rikkumist.

Tartu Ärinõuandla alustab 2005.a. nõustamisteenuse pakkumist mittetulundusühingutele

Piret Arusaar, SA Tartu Ärinõuandla juhataja

Alates 2005.a. alustab SA Tartu Ärinõuandla Tartumaa mittetulundusühingutele, sihtasutustele ja seltsingutele nõustamis- ja informatsiooniteenuse ning koolituse pakkumist. Seni on nimetatud teenust pakkunud Mittetulundusühingute Tugikeskus, mis tegutseb Peipsi Koostöö Keskuse juures.

SA Tartu Ärinõuandla pakub konsultatsiooni ühingute asutamise, maksustamise ja raamatupidamise valdkonnas ning rahastamisallikate ja projektitaotluste koostamise valdkonnas. Soovi korral on võimalik nõu saada ka strateegilise juhtimise, projekti juhtimise ja projekti aruandlusega seonduvates küsimustes.

Lisaks planeerime korraldada info-

päevi ja koolitusi, mille kohta leiab informatsiooni nii meie koduleheküljelt: www.tartu.ee/arinouandla kui ka ajakirjanduse vahendusel.

Kõiki, kes on edaspidi huvitatud ühinema SA Tartu Ärinõuandla poolt koordineeritud "Tartumaa MTÜ" mailing-listiga, palume saata meile nii sellekohane soov kui oma organisatsiooni põhiantmed (nimi; kontaktnimi; tel., maili-aadress ja kodulehekülje aadress; põhitegevusvaldkond) järgmisel aadressil: marge@tartumaa.ee.

Loodava mailing-listi kaudu on Teil edaspidi võimalus saada jooksvalt huvipakuvat ja vajalikku informatsiooni (nii üldist kolmandat sektorit puudutavat, rahastamisvõimalused, fondide tähtjad jm.)

Nõustamissoovi korral palume kindlasti kokku leppida konsultatsiooniaeg telefoni teel: – fondid ja rahastamisvõi-

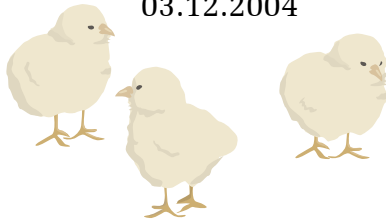
malused tel: 730 5231 – Marge (asukoht: Tartu Maavalitsus, Riia 15) – asutamine, maksundus, raamatupidamine tel.: 742 8402 (asukoht: Tartu Ärinõuandla, Riia 15b)

SA Tartu Ärinõuandla kohta leiate põhjalikumalt informatsiooni meie koduleheküljelt: www.tartu.ee/arinouandla.

SA Tartu Ärinõuandla on konsultatsiooniteenust pakkunud Tartumaal üle 11 aasta. Meie klientideks on olnud põhiliselt alustavad ja tegutsevad ettevõtjad, alates 2003.a. alustasime täiendavalt nõustamisteenuse pakkumist Tartumaa kohalikele omavalitsustele.

ÕNNITLEME

Maris Käärrik & Ero Juhkamsoo
sündis poeg Rait
03.12.2004

ÕNNITLEME EAKAID SÜNNIPÄEVALAPSI

94 IDA REIMANN	Ulila alevikust	25.01
91 LIISA SÜTT	Puhja alevikust	15.01.
88 SALME ETS	Puhja alevikust	03.01
88 AINO PARTS	Vihavu külast	26.01.
83 EVDOKIA GANOVA	Rämsi külast	01.01
81 VALTER LUIK	Kure külast	01.01
81 VASSILI JEKIMOV	Puhja alevikust	12.01.
81 AINO KONTOR	Vihavu külast	16.01
80 HILJA PETERSON	Mõisanurme külast	01.01.
80 EVI RISTSOO	Puhja alevikust	15.01
80 VERONIKA MÄNNISTE	Mõisanurme külast	23.01.
75 VICTOR ILIN	Ulila alevikust	01.01.
75 JEVGENIA TSAREVA	Rämsi külast	16.01.
70 LINDA KASS	Nasja külast	01.01.
70 JEVGENIA TROITSKAJA	Rämsi külast	02.01.
70 NIINA OBROSSIMOVA	Puhja alevikust	07.01.
70 ZINAIDA OPIKOVA	Puhja alevikust	14.01.

MÄLESTAME

ELLA UTSAL
25.07.1914 – 07.12.2004

OLGA VAREVA
17.07.1949 – 09.12.2004

OSTAN

Ostan maamaja, talu või endise talukoha.
Maa võib olla erastamata. Oodatud on igasugused pakkumised.
Tel. 745 5553; 511 3393 Hille

KUULUTUS

Võtame müüki talusid, maju, kinnistuid. Konsultatsioon tasuta.
Arland kinnisvara
Tartu, Võru 10, tel. 734 3460

Uula Huvikeskus teatab

Käsitööring jätkab oma tööd pühapäeval 16. jaanuaril kell 12.00. Teemaks õmblustööd – riidest õlakotid.

Alates jaanuari kuust on huvilistel võimalik huvikeskuse lahtioleku aegadel kasutada erinevaid trenazööre (velotrenazöör ja stepper).

Info ja registreerimine telefonidel 745 1737 või 690 4718

Veel on vabu kohti 17. veebruaril Vanemuise väikeses majas toimuvale teatrietendusele "Mesimees".

Soovijatel teada anda hiljemalt 01. veebruariks.

Airi Mahla, huvikeskuse juhataja

Seltsimaja annab teada

10. jaanuar - 14. jaanuar kell 10. 00 - 16. 00
NÄITUS "Mees tuli metsast" Tasuta.

Reedel, 14. jaanuaril kell 20. 00
KINO "Õelad tüdrukud" Film teismelistest tüdrukutest.
1 tund ja 35 minutit Pääse: 20 krooni

Reedel, 21. jaanuaril kell 20. 00
KINO "Bridget Jones: täitsa lõpp"
Komöödia. Järg filmile "Bridget Jonesi päevik"
1 tund ja 45 minutit Pääse: 20 krooni

Reedel 28. jaanuaril kell 12. 00
TARTUMAA LIIKUMISRÜHMADE PÄEV
Tulge vaatama! Tasuta.

Neljapäeval, 27. jaanuaril kell 18. 30
Puhja Maanaiste Seltsi JUTUTUBA Külas Siiri Puhalainen.

Reedel, 28. jaanuaril kell 20. 00
KINO "Imelised"
Lustakas animakomöödia igas vanuses vaatajale.
2 tundi Pääse: 20 krooni.

Reedel, 04. veebruaril kell 15. 00
PENSIONÄRIDE PIDU
Külas Puhja lasteaia mudilased.
Tantsumuusika eest hoolitseb Meelis Külaots.
Teekõrvase võtame ise kaasa.
Valla buss toob peole Mõisanurmest 14. 00,
Ulilast 14. 15, Rämsist 14. 20, Järvakülast 14. 30
Tasuta.

Laupäeval, 12. veebruaril kell 19. 00
segarahvatantsurühm "OPSAL - 20"
Olete oodatud sünnipäevakontserdile! Tasuta

PUHJA VALLA LEHT

VÄLJAANDJA PUHJA VALLAVOLIKOGU JA VALLAVALITSUS 61301
TARTUMAA TEL. 730 0641
TOIMETAJA GERLI RATAS TEL./FAKS 735 1268;
E-POST: GERLI.RATAS@MAIL.EE
TRÜKITUD OÜ TARTUMAA TRÜKIKOJAS
TRÜKIARV: 1050